

Dokumentnummer
1853048

Bestyrelsen

Mødedato:
28. juni 2024

Resultater for undersøgelse af bestyrelsessammensætning og gennemsigtighed i Lokaltog A/S

Indstilling

Det indstilles, at bestyrelsen:

- tiltræder, at resultatet af undersøgelsen (bilag 1) sendes i høring i regionsrådene hos Region Hovedstaden og Region Sjælland.
- godkender udkast til følgebrev og plancher fra bestyrelsen til de to regionsrådsformænd (bilag 2 og 3).

Sagsfremstilling:

På mødet 8. marts 2024 godkendte bestyrelsen kommissorium for arbejdet med gennemsigtighed og bestyrelsessammensætning i Lokaltog A/S, samt at resultater fra arbejdet sendes i høring i de to regionsråd inden Movia træffer endelig beslutning. På mødet 3. maj 2024 blev bestyrelsen orienteret om den foreløbige status for arbejdet. De to regionsråd og Lokaltogs bestyrelse er ligeledes orienteret om foreløbig status.

I nærværende sag forelægges resultatet af afdækningen af muligheden for øget gennemsigtighed og styrket repræsentation af regionerne i Lokaltog A/S, inden for rammerne af det godkendte kommissorium. Afdækningen er gennemført i samråd med udpegede repræsentanter fra de to regioners administrationer og med bistand fra Movias advokat og revisor samt rådgivningsvirksomheden Substantia. Repræsentanter for regionernes administrationer har deltaget aktivt i udredningsarbejdet med fem arbejdsgruppemøder undervejs, herunder i fastlæggelse af retningen for supplerende undersøgelser.

Afdækningen rummer:

1. Afrapportering af 20 interviews med udvalgte nøglepersoner hos regioner, trafikselskaber og jernbanelokaltogselskaber i hele Danmark samt en benchmark-analyse af "best practice" for offentligt ejede selskaber.
2. En juridisk undersøgelse af mulige modeller for bestyrelsessammensætning samt en vurdering af handlemulighederne, hvis Lokaltog A/S bliver et helejet datterselskab af Movia.
3. En benchmark-undersøgelse af bestyrelsesshonorering sammenholdt med udvalgte virksomheder.

Substantias analyse

Substantias analyse viser en fælles forståelse af, at Lokaltog A/S klarer driften godt, har meget høj kvalitet og stor betydning for lokalområderne. Undersøgelsen viser også, at der er enighed om, at de eksterne bestyrelsesmedlemmer giver stor værdi, og at det således er hensigtsmæssigt med en blanding af politisk valgte og professionelle bestyrelsesmedlemmer. På baggrund af de gennemførte interviews har Substantia otte anbefalinger:

Anbefaling fra Substantia	Administrationens vurdering
(1): Ændringer i bestyrelsessammensætning: Det er positivt med de eksterne bestyrelsesmedlemmer, men der ønskes regionalt udpegede repræsentanter i Lokaltogs bestyrelse, og gerne som formand og næstformand.	Kan imødekommes inden for de rammer, som PSO-forordningen sætter for, at Movias kontrol bevares, jf. kommissoriet for arbejdet.
(2) Udvikling af fælles visionspapir for Lokaltog (5) Fælles identificering og vurdering af det politiske behov i forskellige sager	Administrationen vurderer, det er en god ide at arbejde sammenhængende på tværs af et fælles plangrundlag. Men det skal kunne rumme, at der er forskellige politiske prioriteringer og behov i hhv. Region Hovedstaden og Region Sjælland. Der planlægges indgået ny flerårig forhandlet kontrakt med Lokaltog A/S i andet halvår 2024, gældende fra 2026. Movia har i foråret sendt en ny infrastrukturanalyse til de to regioner, der indgår i regionernes arbejde. Endelig har begge regioner besluttet nye regionale udviklingsplaner, og det planlægges, at Movias bestyrelse kan beslutte ny mobilitetsplan på baggrund af høring af kommuner og regioner i foråret 2024. Det videre arbejde bør derfor bygge oven på Movias mobilitetsplan, der er fælles for kommuner og regioner på Sjælland og de to regioners udviklingsplaner.

Anbefaling fra Substantia	Administrationens vurdering
(3) Forbedringer af de formelle arbejds- og informationsgange (4) Videreudvikling af kultur for samarbejde, åbenhed og inddragelse (6) Udvikling af fælles kommunikationspolitik (9) Tydeliggørelse af parternes rolle og samarbejde i ejerskabspolitikken for Lokaltog	Administrationen deler vurderingen, at det vil betyde et væsentligt løft i samarbejdsrelationerne, hvis der kan etableres faste mødefora med mere klare og åbne kommunikationsmuligheder mellem regionerne, Movia og Lokaltog A/S. Det er ønskeligt at få etableret juridiske rammer for en mere klar og åben kommunikation fra bestyrelsen for Lokaltog A/S til regionsrådene. Formaliserede kvartalsmøder mellem de tre parter styrker indsigten og gennemsigtigheden i arbejdet med lokalbanerne i Movias område, særligt hvis der bliver mulighed for at offentliggøre materiale og beslutninger fra kvartalsmøderne. Det vil også klargøre rollerne i samarbejdet, herunder regionerne som trafikbestillere, Movia som kontraktholder og ejer samt Lokaltog A/S som operatør. Ved kvartalsmøderne kan større og politisk relevante sager bringes op, ligesom møderne kan bruges til at rapportere omkring selskabets drift i forhold til kontrakterne samt de store anlægs- og investeringsprojekter. Ved kvartalsmøderne kan også udvikles og vedligeholdes en fælles kommunikationspolitik.
(7) Uddannelse af bestyrelsesmedlemmer (8) Arbejdsgange i bestyrelsen, bestyrelsesmedlemmers ansvar og honorering	Administrationen foreslår, at Substantias afrapportering sendes til Lokaltog A/S med henblik på, at bestyrelsen kan komme med et oplæg vedr. uddannelse af bestyrelsens medlemmer samt oplæg vedr. ændrede arbejdsgange mv. Administrationen foreslår, at der udarbejdes et oplæg til bestyrelsens beslutning vedr. honorering af bestyrelsens medlemmer i Lokaltog A/S.

DLA Pipers og Deloittes notater

I kommissoriet er der lagt afgørende vægt på, at det fortsat er muligt at lave en forhandlet kontrakt mellem Movia og Lokaltog A/S. Efter PSO-forordningen forudsætter dette, at Movia udøver samme kontrol over Lokaltog A/S som over sine egne tjenestegrene. Det er gældende i dag, ikke mindst fordi Movias administrerende direktør er bestyrelsesformand for Lokaltog A/S. Administrationen anbefaler, at der findes en løsning, der ikke kan udfordre om PSO-forordningens krav er opfyldt.

DLA Piper har afdækket tre alternative modeller for bestyrelsessammensætning, hvor PSO-forordningens krav om kontrol er opfyldt, og regionerne er stærkere repræsenteret. De tre modeller involverer alle en udvidelse af bestyrelsen med flere regionalpolitiske valgte medlemmer. DLA Piper fastslår som en vigtig præmis ift. PSO-forordningen, at de regionalpolitiske valgte medlemmer fortsat vil skulle udøve kontrol på vegne af Movia og ikke på vegne af de regioner, som indgår i Movias ejerkreds.

Administrationen vurderer dog, at de tre modeller ikke lever op til regionernes ønsker om, at bestyrelsens formandskab kan besættes direkte fra regionerne (pkt. 1). Selskabslovens krav om, at

bestyrelsesmaterialet samt bestyrelsens forhandlinger er fortrolige, gælder fortsat i de beskrevne modeller, hvilket vanskeliggør muligheden for direkte kommunikation fra bestyrelsen. Endelig indebærer selskabslovens krav om hensynet til øvrige aktionærer (minoritetsaktionærer), at Movia kun kan udøve sine ejerbeføjelser på generalforsamlinger, hvilket vanskeliggør en fælles beslutningsproces, der indebærer behandling af ejerspørgsmål i formaliserede mødefora (pkt. 3-6). Ingen af de tre modeller vil derfor i sig selv medføre øget gennemsigtighed.

Efter drøftelser mellem Movias administration og regionernes administrationer i den nedsatte arbejdsgruppe har DLA Piper som alternativ beskrevet en model, hvor Movia i stedet for at være hovedaktionær med 75,7 pct. af aktierne (som i dag), overtager det fulde ejerskab for Lokaltog A/S. DLA Piper har i notatet redegjort for, at dette vil give en række fordele, der giver bedre muligheder for at imødekomme de ønsker, som regionerne bl.a. giver udtryk for (pkt. 1 og 3-6 ovenfor):

- Ved 100 pct. ejerskab vil Movias kontrol med Lokaltog A/S fremstå stærkere, jf. PSO-forordningen. Det vil derved udadtil tydeliggøres ved formaliserede kvartalsvise ejermøder, at Movia udøver den nødvendige kontrol med Lokaltog således, at andre operatører ikke har anledning til at påklage Movias direkte tildeling til Lokaltog A/S (forhandlede kontrakter).
- Ved 100 pct. ejerskab vil Movia få større fleksibilitet med hensyn til bestyrelsens sammensætning, idet DLA Piper dog anbefaler, at formanden i Lokaltog A/S og en evt. næstformand også sidder i Movias bestyrelse, da det fortsat er et krav, at det er Movias interesser, der varetages i Lokaltogs bestyrelse.
- Ved 100 pct. ejerskab vil beslutninger kunne træffes af Lokaltog A/S, uden at generalforsamlingen eller bestyrelsen skal iagttage minoritetsrettigheder.
- Ved 100 pct. ejerskab kan Movia og Lokaltog A/S opnå større frihed til at vedtage en politik om åbenhed, der tillader, at information deles uden for bestyrelsen, herunder med respektive udvalg under regionsrådene. Det vil fx være muligt at tilrettelægge formaliserede kvartalsmøder med Lokaltog A/S og Movia som ejer og kontraktholder og de to regioner i kraft af deres rolle som trafikbestillere.

Der er udarbejdet et notat om, hvilke muligheder der foreligger for at etablere et helejet datterselskab (bilag 1). De forskellige modeller har været forelagt for Movias revisor Deloitte, som ud fra en revisionsmæssig vurdering ikke på det foreliggende grundlag, fandt anledning til at fremhæve andre særlige problemstillinger, henset til at DLA Piper vurderer, at modellerne kan gennemføres juridisk. Administrationen anbefaler, at der arbejdes videre efter en model, hvor Movia kan tilbyde de nuværende kommunale ejere at købe deres aktier i Lokaltog A/S. En sådan proces må forventes at tage 6-12 måneder.

I forhold til pkt. 8 ovenfor er der udarbejdet et notat om bestyrelseshonoreringen i sammenlignelige fælles-offentlige selskaber i Movias område (bilag 1). Konklusionen er, at honoreringen af Lokaltogs bestyrelse generelt ligger lavt ift. sammenlignelige bestyrelser. Der er derfor mulighed for at øge honoreringen af bestyrelsesmedlemmerne.

Følgebrev og videre proces

Det foreslås, at resultaterne af undersøgelserne fra Substantia, DLA Piper og Deloitte (bilag 1) sendes i høring i regionsrådene i Region Sjælland og Region Hovedstaden med et følgebrev og plancher fra Movias bestyrelse (bilag 2 og 3).

I brevet foreslås, at der arbejdes videre i to faser. I første fase foreslås følgende tre tiltag:

1. Movia tager initiativ til en fælles prioritering og implementering af initiativer i Lokaltog A/S på baggrund af Movias kommende mobilitetsplan og regionernes nye udviklingsplaner med fokus på flere kunder.

2. Movia beder Lokaltog A/S om at udarbejde et oplæg vedr. uddannelse af bestyrelsens medlemmer og styrkelse af bestyrelsens arbejds gange.
3. Movias bestyrelse tager stilling til et opdateret grundlag for honoreringen af bestyrelsens medlemmer i Lokaltog A/S ved først kommende generalforsamling.

Såfremt bestyrelsen finder, at det er hensigtsmæssigt at arbejde videre med at gøre Lokaltog A/S til et helejet datterselskab af Movia, vil dette kræve en længerevarende indsats, der kan igangsættes i en anden fase. Administrationen vurderer, at dette bedst håndteres ved at indlede drøftelser med de største kommunale aktionærer om muligheden for at overtage deres aktier. Når Movias ejerandel overstiger 90 pct., er det muligt at tvangsindløse de resterende aktier. Det bemærkes, at opnåelse af helejerskab over Lokaltog A/S ikke er en hurtig løsning, men det vurderes på trods af dette, at denne løsning bedst imødekommer regionernes ønsker. I brevet foreslås følgende initiativer igangsat i anden fase:

1. Movia indleder en dialog med de kommuner, der i dag er minoritetsaktionærer i Lokaltog A/S med henblik på at overtage ejerskabet i Lokaltog A/S, hvilket forventes at tage 6 til 12 måneder.
2. Når dette er gennemført, foreslås iværksat en omfattende ændring af bestyrelsessammensætningen, der styrker den regionale repræsentation i bestyrelsen, herunder i formandskabet for bestyrelsen, til ikrafttræden ved starten af den kommende regionale og kommunale valgperiode. Den model med styrket regional repræsentation i bestyrelsen, der understøtter kravene i PSO-forordningen bedst indebærer, at Lokaltogs formandskab udpeges blandt de regionale medlemmer i Movias bestyrelse.
3. Parallelt hermed, og med inspiration fra statens ejerpolitik, foreslås etableret faste kvartalsmøder med deltagelse på højt niveau fra regionerne, Movia og Lokaltog A/S.
4. Endelig foreslås, at der etableres en fælles kommunikationspolitik, med åbenhed om beslutningerne i såvel Lokaltog A/S som ved kvartalsmøderne, og med faste møder med regionernes udvalg for regional udvikling, hvor Lokaltogs ledelse, Movia samt de bestyrelsesmedlemmer, der også er medlem af regionsrådene, kan orientere om arbejdet med planer, kontraktopfølgning og status for konkrete projekter.

Økonomi:

Sagens indstillinger har ingen økonomiske konsekvenser. Det bemærkes, at der vil være økonomiske konsekvenser forbundet med en evt. beslutning om at opkøbe samtlige aktier i Lokaltog A/S med henblik på, at Lokaltog A/S kan blive et helejet datterselskab af Movia.

Åbent/lukket punkt:

Åben sag.

Kommunikation:

Undersøgelsens resultater og anbefalinger (bilag 1) sendes i høring i Region Hovedstaden og Region Sjælland sammen med vedlagte følgebrev og plancher (bilag 2 og 3). Bestyrelsen orienteres om resultatet af høringen, og beslutter på den baggrund den videre proces.

Bilag:

1. Undersøgelse af bestyrelsessammensætning og gennemsigtighed i Lokaltog A/S
2. Udkast til følgebrev fra bestyrelsen
3. Plancher om løsningsforslag fra bestyrelsen